

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Åskådningsfostran i grunderna för planen för småbarnspedagogik

Charlotta Rehn
Utbildningsstyrelsen

Lag om småbarnspedagogik 2 a §:

Syftet med småbarnspedagogiken är att (bl.a.)

6) erbjuda alla barn likvärdiga möjligheter till småbarnspedagogik, främja likabehandling och jämställdhet samt ***ge färdigheter att förstå och respektera den allmänna kulturtraditionen samt vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund,***

8) utveckla barnets förmåga till samverkan och växelverkan, främja barnets förmåga att delta i kamratgruppen samt ***vägleda barnet mot ett etiskt ansvarstagande och hållbart handlings sätt, respekt för andra människor och samhällsmedlemskap,***

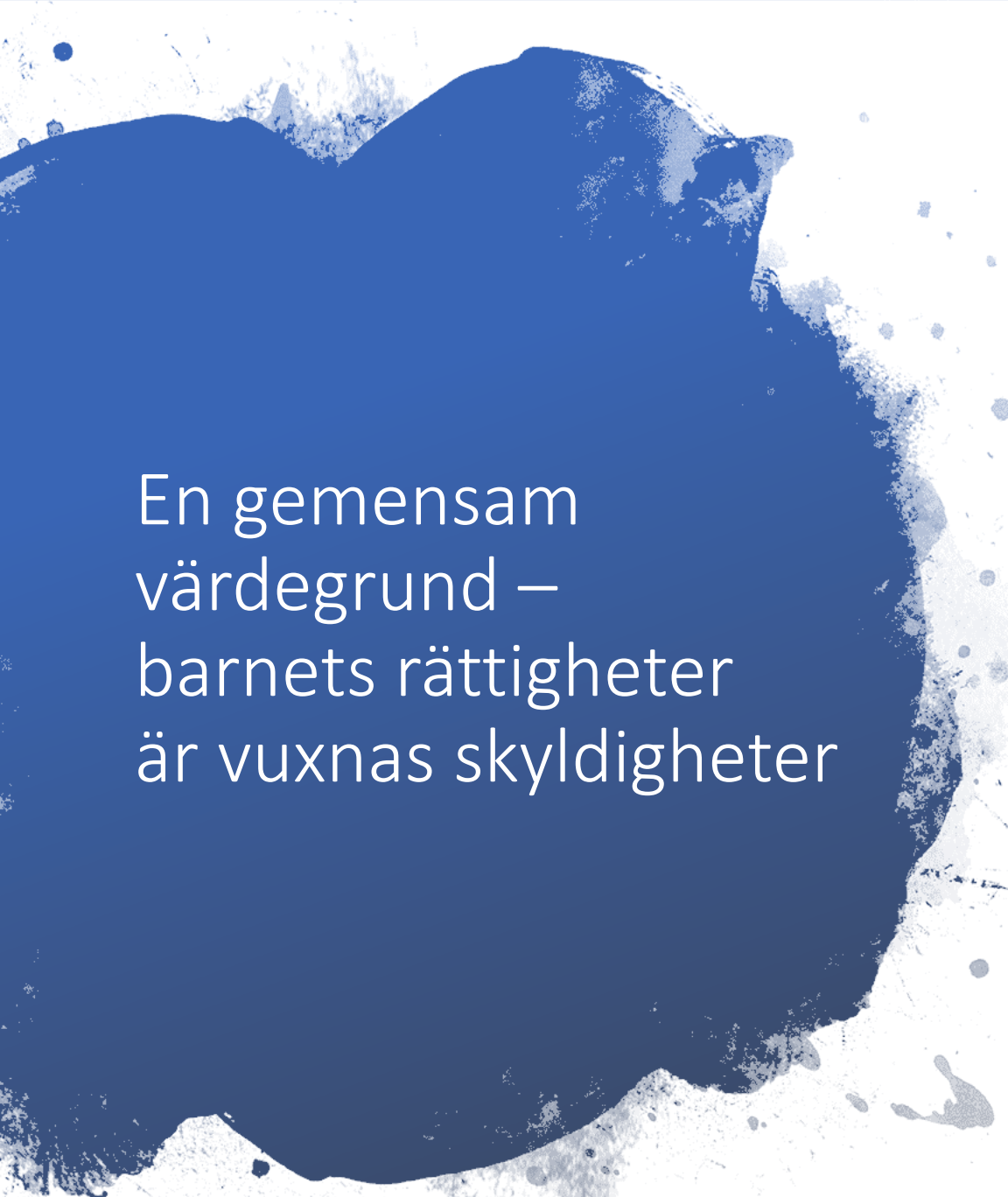
10) ***i samverkan med barnet och dess föräldrar eller andra vårdnadshavare*** främja en harmonisk utveckling hos barnet och dess holistiska välbefinnande samt stödja barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare i fostringsarbetet.

Åskådningsfostran i lärområdet *Jag och vår gemenskap*

Då barnen börjar i den småbarnspedagogiska verksamheten blir deras **livsmiljö utanför hemmet större**. Utöver det egna hemmets traditioner, vanor, värderingar och åskådningar **möter barnen också andra sätt att tänka och handla**.

Småbarnspedagogikens uppdrag är att utveckla barnens förmåga att **förstå mångfalden i närmiljön** och att öva sig att fungera i den.

Uppdraget betraktas ur olika perspektiv: etiskt tänkande, åskådning, närmiljöns förflutna, nutid och framtid samt media.

En gemensam
värdegrund –
barnets rättigheter
är vuxnas skyldigheter

- **En professionell, öppen och respektfull inställning** till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran.
- Varje barn ska få känna att den egna familjen är värdefull.
- Alla barn har rätt att bli hörda och sedda.

Åskådningsfostran i grunderna för planen för småbarnspedagogik

Inom åskådningsfostran ska man tillsammans **i första hand bekanta sig med de religioner och övriga åskådningar som finns i barngruppen**. Irreligiositet betraktas vid sidan av åskådningar. Målet är att främja **ömsesidig respekt och förståelse** gentemot olika åskådningar samt **stödja barnens kulturella och åskådningsrelaterade identiteter**. Tillsammans med barnen ska man **bekanta sig med olika åskådningar och traditioner** som hänger ihop med dem.

Åskådningarna kan undersökas på ett naturligt sätt i samband med till exempel årstidsfester och evenemang samt i olika situationer i vardagen så som vid påklädning eller vid måltider. **Det ska finnas utrymme för barnen att förundras och de vuxna ska tillsammans med dem fundera på frågor om livet.**

När det gäller åskådningsfostran **ska personalen samarbeta med vårdnadshavarna samt ta hänsyn till och respektera varje familjs bakgrund, åskådningar och värderingar**. Åskådningsfostran stödjer barnens mångsidiga kompetens bland annat inom delområdena kulturell och kommunikativ kompetens samt förmåga att tänka och lära sig (kapitel 2.7).

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Utbildningsstyrelsens anvisningar: Åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken

Utbildningsstyrelsens anvisning om åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken

- I denna anvisning beskrivs hur **bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet** ska beaktas inom åskådningsfostran och när eventuella religiösa evenemang och förrättningar och alternativ verksamhet till dem ordnas inom den småbarnspedagogiska verksamheten.
- Syftet med anvisningen är att **trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas** i den småbarnspedagogiska verksamheten, att **främja tolerans och pluralism** samt att **säkerställa att åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken är religiöst obunden**.
- **Obundenhet innebär att**
 - olika åskådningar behandlas jämlikt och utan värderingar
 - barn får inte styras mot eller påverkas att omfatta en viss åskådning

ANVISNING

1 (4)

12.01.2018

OPH-55-2018

Åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken

I denna anvisning beskrivs hur bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (731/1999), lagen om småbarnspedagogik (36/1973, ändrad genom 580/2015) och övrig lagstiftning ska beaktas inom åskådningsfostran och när eventuella religiösa evenemang och förrättningar och alternativ verksamhet till dem ordnas inom den småbarnspedagogiska verksamheten. De tolkningar och ståndpunkter i anvisningen som gäller tillämpningen av bestämmelserna baserar sig på ställningstaganden i handlingarna om beredningen av bestämmelserna och på riksdagens grundlagsutskotts, högre laglighetsövervakares och Utbildningsstyrelsens ställningstaganden som huvudsakligen gäller den grundläggande utbildningen. De kan dock i tillämpliga delar även beaktas i den småbarnspedagogiska verksamheten.

Syftet med anvisningen är att trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas i den småbarnspedagogiska verksamheten, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken är religiöst obunden. Anordnarna av småbarnspedagogik ansvarar för att åskådningsfostran, fester, religiösa evenemang och förrättningar samt alternativ verksamhet ordnas på det sätt som förutsätts i bestämmelserna.

Denna anvisning gäller all småbarnspedagogisk verksamhet, dvs. daghem, familjedagvård och övrig småbarnspedagogisk verksamhet. Anvisningen gäller också småbarnspedagogik som grundar sig på en särskild åskådning, till exempel kristendom.

Utbildningsstyrelsens anvisning om åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken

1.
Åskådnings-
fostran

2.
Traditionella
högtider

3. Religiösa
evenemang
och
förrättningar

4. Samarbete med vårdnadshavarna

1. Åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken

- Åskådningsfostran är allmänbildande och genomförs som en del av den pedagogiska verksamheten inom småbarnspedagogiken.
- Målet är att främja ömsesidig respekt och förståelse gentemot olika åskådningar samt att stödja barnens kulturella och åskådningsrelaterade identiteter.
- Tillsammans med barnen ska man bekanta sig med olika åskådningar och traditioner som anknyter till dem.
- Personalen inom den småbarnspedagogiska verksamheten ansvarar för att genomföra åskådningsfostran i praktiken.
- Personalen ska agera professionellt i en miljö av åskådningsmässig mångfald oberoende av egen åskådning.
- I åskådningsfostran ingår inte undervisning i en viss religion eller åskådning.

2. Traditionella högtider i den småbarnspedagogiska verksamheten

- Inom småbarnspedagogiken kan man fira traditionella högtider såsom julfest, våravslutning och självständighetsdagen.
- Anordnarna av småbarnspedagogik beslutar om festerna och deras innehåll.
- Festerna utgör en del av den pedagogiska verksamheten enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik och planeringen av dem ska utgå från barngruppen och gruppens behov.
- Vid planeringen av fester ska också den kulturella mångfalden inom barngruppen beaktas.
- Festerna kan ha religiösa inslag. En fest som eventuellt inkluderar en ensaka psalm eller andlig sång gör inte att festen i den religiösa toleransens namn kan betraktas som ett evenemang där religion utövas (grundlagsutskottets betänkande 10/2002 rd och 2/2014 rd).

Anordnaren av småbarnspedagogik ska i tillräckligt god tid informera om fester och andra evenemang där religiösa inslag eller religionsutövning ingår.

3. Religiösa evenemang och förrättningar

- Anordnaren av småbarnspedagogik kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i den småbarnspedagogiska verksamheten.
- Religiösa evenemang är religionsutövning.
- Anordnandet av religiösa evenemang och förrättningar i såväl skolor som daghem regleras av Finlands grundlag, positiv-negativ religionsfrihet (Finlands grundlag 11 § 2 mom)
- Vid religiösa evenemang ska man ordna alternativ och meningsfull verksamhet för de barn som inte deltar.
- Deltagandet/icke-deltagandet i religiösa evenemang får inte leda till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet.

Vårdnadshavaren ska ha en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet deltar eller inte.

4. Samarbetet med vårdnadshavarna

- Personalen inom småbarnspedagogiken har ett nära samarbete med vårdnadshavarna och respekterar varje familjs bakgrund, åskådningar och värderingar.
- Anordnaren av småbarnspedagogik ska se till att informationen om religiösa evenemang och förrättningar och alternativ verksamhet når vårdnadshavarna i tillräckligt god tid.
- Då vårdnadshavaren väljer en småbarnspedagogisk tjänst som baserar sig på en särskild åskådning, till exempel kristendom, ska vårdnadshavaren få tillräckligt med information om verksamhetens särskilda mål och värderingar.

Utgå från barnets
bästa